

(Ф 03.02 – 91)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
Факультет Економіки та бізнес-адміністрування  
Кафедра економіки та бізнес-технологій



ЗАТВЕРДЖУЮ  
Ректор

« 20 » 02 2020р.



Система менеджменту якості

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА**  
навчальної дисципліни  
«Організаційне проектування суб'єктів господарювання»

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»  
Спеціальність: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»  
Освітньо-професійна програма: «Підприємницька діяльність в авіації»


Семестр – 6

Аудиторні заняття – 57  
Самостійна робота – 63  
Усього (годин/кредитів ECTS) – 120/4

Екзамен – 6 семестр

Індекс КБ-6-076/16-3.28

СМЯ НАУ НП 11.01.01-01-2020

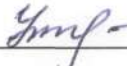
	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Організаційне проектування суб'єктів господарювання»	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 11.01.01 – 01-2019
		стор. 2 з 10	

Навчальну програму дисципліни «Організаційне проектування суб'єктів господарювання» розроблено на основі освітньо-професійної програми та навчального плану № НБ-6-076/16 підготовки фахівців освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» та освітньо-професійною програмою «Підприємницька діяльність в авіації» та відповідних нормативних документів.

Навчальну програму розробив:

доцент кафедри економіки та бізнес-технологій  /Седляр М.О.

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» та освітньо-професійною програмою «Підприємницька діяльність в авіації» - кафедри економіки та бізнес-технологій, протокол № 10 від «28» 08 2019 р.

Завідувач кафедри  Ушенко Н.В.

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради Факультету економіки та бізнес-адміністрування, протокол № 1 від «29» 01 2020р.

Голова НМРР  /Тофанчук А.Т.

УЗГОДЖЕНО

Декан ФЕБА

 С.Петровська  
«  »    2020 р.

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

**Контрольний примірник**

# 1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма навчальної дисципліни “Організаційне проектування суб’єктів господарювання” розроблена на основі “Методичних вказівок до розроблення та оформлення навчальної та робочої навчальної програм дисциплін», введених в дію розпорядженням від «16»\_06\_2015р. №37/роз .

Дана навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в соціальних та поведінкових наук.

Метою вивчення дисципліни є система наукових методів організації проектування, що забезпечує досягнення оптимальних економічних результатів у процесі створення підприємства, з метою ефективного здійснення його господарської діяльності.

## **Завдання дисципліни:**

- забезпечення студентів знаннями про теорію та практику функціонування організацій у мінливих умовах сучасного ринкового соціально-економічного середовища, про регулювання процесів, які в них відбуваються у взаємозв’язку із зовнішнім середовищем тощо;

- вивчення основних організаційних теорій;

- вивчення теоретико-методологічних засад створення й функціонування організацій;

- засвоєння основних методичних підходів аналізу внутрішнього й зовнішнього середовища організацій;

- набуття вмінь побудови організаційних структур організацій різних типів;

- усвідомлення концепції, методів, процедур, технології організації проектування при створенні підприємств, а також цілеспрямованої діяльності з організації інформаційних потоків й структури управління, проектування продукту, виробничих потужностей, виробничого та трудового процесів;

- навчити виявляти ініціативу та самостійність дій в різних ситуаціях, критично оцінювати явища та процеси у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

Після вивчення дисципліни "Організаційне проектування суб’єктів господарювання" студент повинен **знати:**

- сутність принципи і методи організаційного проектування підприємств, зокрема, проектування інформаційних потоків та структури управління на підприємстві;

- типи організаційних структур, їх основні параметри і принципи їх проектування;

- типові помилки, бар’єри, порушення і труднощі в процесі організаційного проектування;

- основні поняття, терміни, визначення та формулювання, які використовуються в сучасній практиці організаційного проектування;

- методи дослідження та аналізу систем управління;

- методи проектування систем управління;

- технологію моделювання бізнес-процесів;

- етапи і стадії проектування системи управління.

- особливості функціонування сучасної організації;

- технології та інструментарій вирішення різних типів проблем в сучасних системах підприємницьких структур щодо організаційного проектування, методи та інструменти управління проектами.

В результаті вивчення дисципліни «Організаційне проектування суб’єктів господарювання» студент повинен **уміти:**

- вирішувати проблемні ситуації, що виникають в діяльності підприємницьких структур, торговельних та біржових структур за умов невизначеності і ризику;

- управляти суб’єктами господарювання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності з метою забезпечення їх ефективності.

- використовувати методологічні та методичні прийоми вивчення ефективності



діяльності й проектування організацій;

- досліджувати й характеризувати різні види організацій, визначаючи їх переваги й недоліки;
- здійснювати порівняльний аналіз і формування різних типів організаційних структур;
- розробляти заходи з трансформації, як організації у цілому, так і її складових з урахуванням впливу факторів зовнішнього середовища
- розробляти операційну стратегію створення продукту та вибирати тип технологічного процесу у виробничій сфері;
- проектувати організацію надання послуг;
- обґрунтовувати рішення щодо планування виробничих потужностей, розміщення виробничих і сервісних об'єктів;
- уміти планувати трудовий процес та робоче місце працівників;
- оцінювати ефективність організаційного проектування.
- Впроваджувати інноваційні проекти з метою створення умов для ефективного функціонування та розвитку підприємницьких, торговельних і біржових структур.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з двох навчальних модулів, а саме: **модуля №1 «Теорія організаційного проектування» та організаційна діагностика підприємства», модуля №2 «Організаційне проектування внутрішніх процесів та систем суб'єктів господарювання»** які є логічно завершеними, відносно самостійними, цілісними частинами навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

Навчальна дисципліна «Трудовий потенціал» базується на знаннях таких дисциплін, як «Економічна теорія» «Економіка підприємства», «Менеджмент», «Економіка праці та соціально-трудова відносини», «Економіка та організація інноваційної діяльності», «Планування та організація діяльності підприємства» та є базою для вивчення таких дисциплін як: «Технології управління персоналом», «Бізнес-планування суб'єктів господарювання», «Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків», «Оцінка економічної діяльності суб'єктів господарювання» тощо.

## 2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

### 2.1. Модуль №1 Теорія організаційного проектування

#### Тема 2.1.1. Основи сучасної теорії організації

Феномен організації. Поняття організації. Генезис теорії організації та її місце в системі наукових знань. Організація як складна система. Цілі організації (цілі-завдання, цілі-орієнтири, цілі-системи) та їх інтегрування. Ієрархія в організації, формальна й неформальна структура в ній. Моделі й різновиди організації.

Основні закони організації. Залежність, закономірність та закон у організації діяльності. Різниця між законами організації та законами для організації. Загальні й часткові закони організації. Закон синергії, закон розвитку, закон самозбереження, закон аналізу та синтезу, закон композиції й пропорційності, закон інформованості. Порядку формування логічної бази управлінського та виробничого процесу.

Розвиток організації. Еволюція організаційних форм. Життєвий цикл організації. Стадії та етапи організаційного розвитку підприємства. Організаційні протиріччя. Організаційні зміни. Розвиток організації управління підприємницькими структурами.



### **Тема 2.1.2. Поняття і сутність проекту**

Поняття і основні характеристики проекту. Проект з точки зору системного підходу. Відмінність проекту від виробничої системи. Основні ознаки проекту. Основні принципи проекту. Класифікації проектів: за сферами діяльності; за структурою; за масштабом; за характером проєктованих змін; за способом фінансування; за тривалістю періоду здійснення. Псевдопроекти

### **Тема 2.1.3. Цілі і декомпозиція організаційного проекту**

Цільовий підхід в організаційному проектуванні. Поняття цілі та завдання проекту. Види цілей. Ієрархія цілей. Побудова дерева цілей. Критерії ефективності цілей проекту. Методи визначення цілей проекту. Опис цілей проекту. Поняття декомпозиції проекту. Вимоги до структури проекту. Загальні правила побудови структури проекту. Документація структурної моделі проекту.

### **Тема 2.1.4. Оточення проекту**

Поняття оточення проекту. Проект і підприємство. Фактори ближнього оточення проекту. Проект і далеке оточення. Фактори макрооточення проекту. Основні способи спостережень за Макрооточення проекту. внутрішнє оточення проекту. Основні фактори внутрішнього оточення проекту. Метод і процедура SWOT-аналізу. Вплив оточення на різні типи проектів

### **Тема 2.1.5. Організаційне проектування**

Організаційне проектування: сутність, цілі та принципи. Універсальні погляди на проект організації. Бюрократична (механістична) модель організації та її основні ознаки. Органічна модель організації: характеристика та умови застосування. Етапи організаційного проектування. Методи організаційного проектування (метод аналогій, експертний метод, метод структуризації цілей, метод організаційного моделювання). Основні чинники впливу на організаційне проектування: стан зовнішнього середовища, технології діяльності в організації, стратегічний вибір керівництва організації щодо її цілей, поведінка працівників, розмір).

### **Тема 2.1.6. Організаційна структура суб'єктів господарювання**

Структура організації та принципи її побудови. Структурний підхід до організації. Горизонтальний поділ праці. Вертикальний поділ праці. Функціональна департаменталізація. Територіальна департаменталізація. Виробнича департаменталізація. Проектна департаменталізація. Формальна та неформальна організаційна структура. Централізація і децентралізація в організаційному управлінні. Особливості застосування лінійних організаційних структур. Функціональні організаційні структури: переваги та недоліки. Лінійно-функціональні організаційні структури. Лінійно-штабна структура. Дивізійна структура управління: переваги, недоліки і сфера застосування. Продуктова структура. Територіальна структуризація. Організаційна структура, орієнтована на споживача. Оргструктура на базі стратегічних одиниць бізнесу (СОБ). Особливості органічних організаційних структур. Проектно-цільова структура: переваги, недоліки і сфера застосування. Матрична організаційна структура. Мережеві організаційні структури. Внутрішні мережі. Стабільні мережі. Динамічні мережі. Множинні організаційні структури (холдинги, конгломерати).

### **Тема 2.1.7. Перспективи розвитку організаційних структур управління**



Сучасні тенденції розвитку суб'єктів господарювання. Основні напрямки модифікації компаній та їх структур управління. Основні риси компаній майбутнього. Види компаній майбутнього (горизонтальні компанії, едхократичні компанії, Мережевікомпанії та мережеві організаційні структури). Віртуальні організації та електронна економіка. Організаційні форми бізнесу в е-економіці. Рівні віртуальної організації.

## **Модуль №2 Організаційне проектування внутрішніх процесів та систем суб'єктів господарювання**

### **Тема 2.1.8. Організаційне проектування робочих місць та умов праці**


Організація робочих місць. Умови праці. Сутність організації робочого місця менеджера. Класифікація робочих місць: рівнями менеджерів, рівнем механізації, робочою позою, місцем розміщення, стабільністю розміщення, ступенем спеціалізації, умовами праці. Вимоги до організації робочих місць: інформаційні, економічні, ергономічні, гігієнічні, естетичні, технічні, організаційні. Антропометричні показники, які враховуються при організації робочих місць. Удосконалення обладнання і технологічне оснащення робочих місць. Вимоги до обладнання. Прилад сигналізації, пульти управління. Допоміжне обладнання, вимоги до допоміжного обладнання. Схематичне планування робочого місця. Робочі зони. Раціональне розміщення працівників. Системи планування приміщень: кабінетна, загальна, сотова. Правила розподілу приміщень. Норми площі робочого місця. Організаційне оснащення. Уніфікація оснащення. Зміст поняття «умови праці». Фактори виробничого середовища: психофізіологічні, санітарно-гігієнічні, естетичні та соціально-психологічні. Використання технічних засобів управління та їх класифікація за ознакою. Призначення засобів організаційної та обчислювальної техніки: складання документів, розмноження і копіювання документів, обробка документів. Правила створення раціональних умов праці. Доцільність та методика розроблення паспорта робочого місця. Забезпечення сприятливих санітарно-гігієнічних умов праці менеджера. Естетика праці.

### **Тема 2.1.9. Проектування підсистеми управління персоналом.**

Підсистема управління персоналом організації: поняття, цілі, функції, технології. Склад функціональних блоків з управління персоналом. Принципи та методи побудови підсистеми управління персоналом. Розробка процедур планування та моніторингу персоналу. Визначення вимог до персоналу (професіограми). Розробка системи набору та відбору персоналу. Розробка системи ділової оцінки персоналу. Розробка системи навчання та службово-професійного просування персоналу. Розробка системи мотивації трудової діяльності персоналу та оплати праці. Особливості побудови підсистеми управління персоналом в організаціях різних організаційних форм

### **Тема 2.1.10 Проектування інформаційних систем суб'єктів господарювання**

Процеси організаційного планування інформаційних систем: основні етапи. Формування бізнес-шляхів розвитку організації для створення оптимальної архітектури інформаційної системи та оперативних планів. Системний підхід до планування менеджерських інформаційних систем. Методологія планування інформаційних систем: підходи та сценарії. Моделі розвитку організації з використанням комп'ютерних пакетів підтримки прийняття управлінських рішень. Планування реалізації процесу щодо впровадження інформаційної системи на підприємстві. Технічна та програмна підтримка інформаційних систем. Забезпечення послуг підтримки функціонування інформаційних систем: основні фактори. Управління організаційними змінами в процесі впровадження нових видів інформаційних технологій. Заходи щодо планування реалізації інформаційних

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Організаційне проектування суб'єктів господарювання»	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 11.01.01 – 01-2019
		стор. 5 з 8	

систем: тестування, збирання та введення необхідної документації, навчання персоналу, організація обслуговування інформаційних систем в організації.

### **Тема 2.1.11. Основи проектування операційної системи суб'єктів господарювання та підприємств авіабізнесу**

Проектування операційної системи: сутність, цілі та етапи. Передумови проектування операційних систем. Операційний трикутник. Основні етапи процесу проектування операційної системи суб'єкта господарювання. Маршрутні, операційні та технологічні карти. Проектування виробів та виробничих процесів. Проектування потужностей операційної системи. Проектування виробничих операцій. Проектування забезпечення функціонування операційної системи. Критерії та методи розташування виробничих об'єктів. Сучасна модель організації виробництва в авіабудуванні, заснована на аутсорсингу. Врахування специфіки діяльності авіабудівного підприємства при проектуванні операційної системи. Особливості та напрями проектування аеропортів Правила просторового зонування території навколо аеропорту. Проектування сучасних аеровокзалів.

### **Тема 2.1.12. Проектування виробів суб'єктів господарювання**


Етапи процесу створення нового продукту. Аналіз прогнозованих потреб у виробках. Пошук ідеї нового товару. Дослідження споживчих властивостей нового товару і попередній аналіз ринку. Вибір критеріїв проектованого виробу відповідно до вимог ринку. Вивчення особливостей процесу виробництва і можливостей адаптації нового продукту до існуючих умов виробництва. Проектування нового продукту та процесу виробництва. Організація дослідного виробництва та збуту. Управління якістю при проектуванні виробу. Функціонально-вартісний аналіз при проектуванні виробів: сутність та етапи.

### **Тема 2.1.13. Нейролінгвістичне програмування у організаційному проектуванні**

Сутність та історія розвитку нейролінгвістичного програмування в діяльності комерційних структур. Методи нейромаркетингу. Ефекти використання нейролінгвістичного програмування для суб'єктів господарювання (гало-ефект, збільшення цінності об'єкту після його купівлі, фреймінг-ефект, ефект «третього варіанту»). Проектування маркетингу суб'єктів господарювання на основі типології споживачів (візуали, аудіали, кінестетики). 7 метапрограм, згідно яких живуть споживачів, на основі яких проектується маркетингові комунікації суб'єктів господарювання. Основні види нейромаркетингу та їх вплив на організаційне проектування

### **Тема 2.1.14. Оцінка ефективності організаційних проектів**

Поняття і сутність ефективності організаційного проекту. Основні параметри оцінки ефективності. Методи оцінки ефективності організаційного проекту. Методи економіко-математичного моделювання в оцінці ефективності організаційних проектів. Визначення критерію вибору альтернативного варіанта організаційного проекту. Аналіз альтернативного варіанту. Ухвалення рішення про використання альтернативного варіанту.

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Організаційне проектування суб'єктів господарювання»	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 11.01.01 – 01-2019
		стор. 6 з 8	

### 3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

#### 3.1. Основні рекомендовані джерела

- 3.1.1. Капінос Г. І. Операційний менеджмент : навч. посіб. / Г. І. Капінос, І. В. Бабій. – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 352 с.
- 3.1.2. Кукоба В.П. Організаційне проектування підприємства : навч. посібник / В.П. Кукоба ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Держ. ВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". – Київ : КНЕУ, 2010. – 420 с.
- 3.1.3. Монастирський Г.Л. Теорія організації: Навч. посіб. – К.: Знання, 2008. – 319 с.
- 3.1.4. Монастирський Г.Л. Теорія організації: підручник. – Т.:ТНЕУ, 2014. – 288 с.
- 3.1.5. Організаційне проектування [Текст] : навч. посіб. / І. К. Сапицька ; Донец. нац. ун-т, Екон.-прав. ф-т, Каф. інформ. систем упр. - Донецьк : ДонНУ, 2012. - 198 с..
- 3.1.6. Теорія організації [Текст]: навч. посібник / В. В. Приходько, В. І. Прокопенко, В. В. Малий та ін. За ред. І.В. Шереметьєвої. – Д.: Національний гірничий університет, 2011. – 258 с.

#### 3.2. Додаткові рекомендовані джерела

- 3.1.7. Зверева А.А. Нейролингвистическое программирование в маркетинге // Маркетинг, рекламное дело и PR. – №4. – С.34-39.
- 3.1.8. Інформаційні системи і технології на підприємствах: Конспект лекцій (для студентів і слухачів ФПО та ЗН спеціальності "Економіка підприємства") / Укл. В.М. Охріменко, Т.Б. Воронкова. – Харків: ХНАМГ, 2006. - 185 с.
- 3.1.9. Конспект лекцій з дисципліни «Організаційне проектування підприємств» для напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства» галузі знань 0305 «Економіка і підприємництво» / укл. Карлюка Д. О., Сисоєнко І. А.. – Херсон: Херсонський національний технічний університет, 2012. – 129 с.
- 3.1.10. Лебедев А.Н., Гордякова О.В. Психологические проблемы нейромаркетинга в современном рекламном бизнесе. – С. 293-306.
- 3.1.11. Маслий Н.Д., Вакутина М.А. Нейромаркетинг финансовых услуг // Економічний форму. – 2018. - №2. – С. 207-304.
- 3.1.12. Набокова А.О. Примеры психологических исследований в области нейромаркетинга // Материаллы XV МНПК «Научный поиск в современном мире», Махачкала, 31 мая 2017 г. (НИЦ Апробация). – С. 152-154.
- 3.1.13. Организационное проектирование [Текст] : учеб. пособие для студ. спец. 87020501 - менеджмент организаций дневной формы обучения, а также для иностр. студ. / А. А. Дорошук. - О. : [б.и.], 2009. - 186 с.
- 3.1.14. Организационное проектирование [Текст] : учебник для слушателей образоват. учреждений, обучающихся по прогр. МВА и др. прогр. подгот. управляющих кадров / В. А. Баринов ; Институт экономики и финансов "Синергия". - М. : Инфра-М, 2005. - 398 с.
- 3.1.15. Чернявський Анатолій Дмитрович Організаційне проектування : Навч. посібник. – Київ : МАУП, 2005. – 160 с.







(Ф 03.02 – 04)

### АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

### АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

### УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				